

School ontwikkelt eigen leerlijn omtrent Burgerschapsonderwijs

Scholen spelen een belangrijke rol in het verbinden van kinderen met onze samenleving. Dat weet basisschool De Zevensprong uit Boskoop als geen ander. Deze Jenaplanschool zette daarom een eigen leerlijn op: Burgerschap & Filosoferen. Niet alleen de kinderen in de bovenbouw hebben de uitdaging zelf écht te leren nadenken — dit gebeurt al in de onderbouw. Wat er aan bod komt? Wat filosoferen is, toeval, creatief denken en alles over mens en dier.

De Zevensprong is een school die — vooral op het gebied van het curriculum — altijd in ontwikkeling is. Waarom? “Om ervoor te zorgen dat het onderwijs goed gegeven wordt. We bekijken telkens wat we doen, of we dingen goed doen en hoe we er met elkaar voor zorgen dat we de kwaliteit borgen,” antwoordt directrice Jeannette Broer. “We hebben nu een heel duidelijk curriculum omschreven voor het filosoferen en burgerschap, waarbij het voorstel van het ontwikkelteam Burgerschap is gebruikt. We werken thematisch en hebben voor elk jaar — in een cyclus van 3 jaar — vaststaan wat we doen. We houden in de gaten wat er bij ons past en wie we nodig hebben bij onze ontwikkelingen. Zo weten we zeker dat we al het juiste aanbieden bij onze kinderen.”

Op De Zevensprong worden alle ontwikkelingen gekoppeld aan de eigen visie. Op deze manier is er ook gekeken naar het curriculum. De school is continu in beweging en bezig de kinderen handvatten te geven om goed mee te draaien in de maatschappij. “We proberen altijd zo veel mogelijk aan te sluiten bij de maatschappelijke ontwikkelingen, en bij wat het individuele kind nodig heeft. We formuleren onze eigen leerdoelen, natuurlijk naast de Jenaplan essenties. En we maken gebruik van de kracht van groepen: ‘samen weten we meer’ en ‘jij kan mij op een bepaalde manier iets leren of ik jou’. Personificatie komt naar voren in het landelijke curriculum, maar het is ook iets wat sowieso al bij ons ligt. Het er mogen zijn, het ertoe doen. Dat je je als mens mag ontwikkelen. Dat is ook precies waarom ouders ervoor kiezen om hun kind naar De Zevensprong te laten gaan.”

De aanleiding om met de leerlijn burgerschap & filosoferen te beginnen — naast dat je vanuit het ministerie verplicht bent om burgerschapsonderwijs te geven — is omdat het filosoferen op school sinds de start 18 jaar geleden is afgezwakt. Groepsleider op De Zevensprong, Marije Stolker, trekt de leerlijn-kar en vertelt: “We vonden het nu weer een mooi moment om het filosoferen weer op de kaart te zetten. Het curriculum is een mooi instrument om dit allemaal vast te leggen. Ook voor de groepsleiders: wat zijn de juiste vaardigheden, hoe zorg je ervoor dat alle kinderen het filosoferen goed oppakken en daar gaan we met elkaar over in gesprek.” Het filosoferen is volgens Broer en Stolker erg belangrijk voor de kinderen. “Je denkt verder dan één plus één is twee.” Het filosoferen komt ook ergens vandaan en steunt op onderzoek van Rob Bartels. Bartels ontdekte dat kinderen door te leren filosoferen ook werken aan hun democratische vaardigheden en attitudes. Hier is een mooie verbinding met burgerschapsonderwijs. De school is ervan overtuigd dat je burgerschap ‘niet leert door een lesje’

Stolker heeft een oud curriculum voor filosofie en de voorstellen van het ontwikkelteam Burgerschap gebruikt en op basis van Bartels’ methodes een nieuwe leerlijn geschreven. Een volledig onderzoek ging eraan vooraf en het resultaat mag er zijn. Het filosoferen is weer helemaal terug en verweven met burgerschap: schoolbreed en elke week. In een vergadering presenteerde Stolker het plan. Groepsleiders waren enthousiast: ze zijn blij dat het filosoferen weer op de kaart staat en dat er een handleiding is. Naast een handleiding krijgen groepsleiders verdiepende vragenkaartjes en de mogelijkheid om bij anderen in de klas te kijken. Voor de kinderen is de nieuwe

leerlijn geen drastische verandering. Eigenlijk was het filosoferen al verweven in de manier van werken. Het grote verschil: het staat nu één keer per week vast op het rooster en elke twee weken komt een grootouder op bezoek bij de kleuters. De voordelen spreken voor zich: de kinderen hebben meer begrip voor elkaar, kunnen goede gesprekken voeren én luisteren, zijn kritisch en maken eigen keuzes.

“Als je de kinderen vraagt wat ze ervan vinden, “geven de kinderen aan dat ze heel hard en diep moeten nadenken. Juist die uitdaging om dieper na te denken, maakt het voor de kinderen heel leuk”, zegt Stolker. Ook ouders vinden het mooi om te zien hoe hun kinderen over bepaalde, soms ook ingewikkelde, onderwerpen nadenken. Volgens Broer is het filosoferen een verrijking van het onderwijs. Ze is dan ook blij dat in de voorstellen voor het nieuwe curriculum aandacht is voor Burgerschap en de denk- en handelwijzen van kinderen.